

Inbjudan till ett heldagsseminarium i Malmö

Onsdagen den 6 maj 2009

Malmö konferenscenter, Olof Palmes plats 1, Malmö

Politisk kritik eller antisemitism?

Ett seminarium om att
känna igen och bemöta fördomar

Seminarium om antisemitism

I samband med kriget i Gaza ökade antalet antisemitiska incidenter i flera europeiska länder. Synagogor och judiska institutioner attackerades och antijudiska slagord användes vid vissa demonstrationer. I delar av debatten förekom negativa stereotyper.

Kritik mot Israels politik och agerande är självfallet inte antisemitism. Inte heller är debatten om Israel generellt sett färgad av fördomar. Men förstärkta antijudiska tendenser i Europa och Sverige understryker behovet av att öka kunskapen om antisemitismen. Och utvecklingen i samband med Gazakriget pekar på vikten av att föra en seriös diskussion om skillnaden mellan kritik och fördomar.

Seminarier syftar till att ge deltagarna ökad kännedom om den samtida antisemitismen. De frågor som står i förgrunden är: Vilka orsaker finns till antisemitismens förnyade framväxt? I vilka politiska opinioner återfinns dessa strömningar? Vilka antijudiska uppfattningar förekommer och hur kan de identifieras och bemötas? Kunskap och insikt är nödvändigt för att känna igen och motverka dagens fördomar.

Program

09.00 – 10.20	Antisemitismen i dagens Europa / Antisemitism in Europe today <i>Fil dr Juliane Wetzel, Centrum för antisemitismforskning, Technische Universität i Berlin</i> Föreläsningen sker på engelska
10.20 – 10.40	Kaffepaus
10.40 – 12.10	Antijudiska strömningar i Sverige <i>Fil dr Henrik Bachner</i>
12.10 – 13.30	Lunch
13.30 – 14.45	"Myten om ZOG - den organiserade antisemitismens historia" <i>Fil dr Heléne Lööw, Historiska Institutionen, Uppsala universitet</i>
14.45 – 15.20	Internet – en frizon för hat och fördomar? <i>Jonathan Leman, frilansskribent och blivande gymnasielärare</i>
15.20 – 15.40	Kaffepaus
15.40 – 17.00	Att resonera med ungdomar kring fördomar och stereotyper <i>Per Höjeberg, gymnasielärare och forskarstudent vid Lunds universitet</i>

FÖRELÄSARE

Juliane Wetzel

är fil.dr i historia vid Center for Research on Antisemitism, Technical University i Berlin. Hon är en av Europas ledande forskare och föreläsare kring antisemitism och högerextremism. Juliane Wetzel har givit ut ett stort antal publikationer i dessa ämnen samt även forskat kring antisemitism på Internet. Hon är medlem av den akademiska arbetsgruppen inom The International Task Force on Holocaust Education, Remembrance and Research.

Henrik Bachner

är fil.dr i idéhistoria med inriktning på antisemitism. Han har bland annat publicerat *Återkomsten. Antisemitism i Sverige efter 1945* där han undersöker den antijudiska tanketraditionens uttryck och utveckling i Sverige från krigsslutet fram till vår egen tid. Hans bok, *"Judefrågan". Debatt om antisemitism i 1930-talets Sverige*, utkommer senare i år.

Heléne Lööw

är fil.dr. i historia och en av landets främsta kännare av den svenska nazismen. Hon har forskat kring nationalsocialism, antisemitism, rasism, och andra former av intolerans i över 20 år och har skrivit tre böcker i ämnet, däribland *Nazismen i Sverige 1980 – 1999*.

Jonathan Leman

är blivande gymnasielärare och frilansskribent. Han medverkar bland annat som reporter i den antirasistiska tidskriften *Expo*.

Per Höjeberg

är gymnasielärare i historia och religionskunskap vid Norra Real och forskarstuderande vid Lunds universitet. Per Höjeberg föreläser kring antisemitism och Förintelsen, samt genomför utbildningsresor för ungdomar till Förintelsens platser.

Antisemitism

Antisemitismen är på många sätt en produkt av en medeltida kristen tanketradition. Utifrån anklagelsen om Kristusmord utvecklades en rad stereotyper och myter om judar. Flera av dessa spreds också i Sverige efter kristnandet. Ett tidigt exempel är den judesugga från 1300-talet som finns i Uppsala Domkyrka.

En religiöst betingad fientlighet mot judar avspeglas i det s.k. judereglementet från 1782 som reglerade judisk invandring till Sverige. Först 1870 fick judar i Sverige fullständiga medborgerliga rättigheter. I skolböcker och undervisning under slutet av 1800- och början av 1900-talet reproducerades både kristen och sekulärt färgad antisemitism.

Industrialismen och det moderna samhällets genombrott ledde till konflikter som i vissa fall exploaterades och förstärkte redan existerande fördomar. Liksom i andra europeiska länder kom judar att associeras med det som av många uppfattades som hotfullt och destruktivt: industrialism, frihandel, urbanisering, kapitalism och socialism. Tidigare religiöst motiverade föreställningar rationaliserades nu i allt högre grad med hänvisning till "ras", nation och kultur.

Förintelsen blev en brytpunkt. Det som tidigare i viss mån accepterats var inte längre rumsrent. Detta innebar dock inte att tidigare antijudiska föreställningar försvann. Månghundraåriga tankestrukturer är svåra att förändra. Med ett ökat tidsavstånd till Förintelsen försvagades det tabu som omgärdade antisemitismen. Fördomar och fientlighet mot judar gjorde åter avtryck, dels bland politiska extremister och nazister, dels i den breda samhällsdebatten.

Antisemitismen i efterkrigstidens Sverige och Europa gavs näring av olika faktorer. Den stimulerades bland annat av Förintelsens konsekvenser: svårigheter att historiskt, politiskt och känslomässigt komma till rätta med denna katastrof ledde på vissa håll till en förnyad fientlighet mot offren och deras efterlevande. Men den göddes också av Mellanösternkonflikten. Kritik mot Israels politik är inte antisemitism, men Israel kom i viss utsträckning att också bli måltavla för antijudiska fördomar.

Sedan 1980-talet har vi sett hur antijudisk propaganda – Radio Islam, Förintelseförnekande, "vit makt-musik" – spridits allt mer aggressivt i Sverige, inte minst med inriktning på unga. Sedan början av 2000-talet, och delvis som en följd av eskalerande konflikter i Mellanöstern och framväxten av radikal islamism, har situationen förvärrats än mer. Antisemitismen utgör i dag ett globalt hot som även har återverkningar på Sverige.

Svenska kommittén mot antisemitism, SKMA, är en religiöst och politiskt obunden organisation som har till syfte att motverka och sprida kunskap om antisemitism. Verksamheten bildades 1983 och finansieras med frivilliga bidrag. SKMA bevakar kontinuerligt samhällsdebatt och massmedier. Organisationen arbetar även med att motverka antisemitism och andra fördomar genom utbildning och förser lärare, skolelever, medier, politiska organisationer och andra intresserade med information och material. SKMA förmedlar föreläsare samt ger råd vid studieresor till Förintelsens platser. För information besök gärna vår hemsida www.skma.se